

4/16 Ιουλίου 1864

3
 Φίλοι συμπολίται.

Σπεύδω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω δι' ὅσην εὖρον χάριν παρ' ὑμῖν, καίτοι κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀποτυχῶν.

Ἐλαβον ὑπὲρ τὰς πεντακισχιλίας ἐλευθέρων πολιτῶν ψήφους· ὑπερέβην τοὺς μεταξὺ ὑμῶν ἀρίστους. Τί ν' ἀπαιτήσω πλείοτερον ἡδυνάμην; Τί πλέον νὰ ἐπιθυμήσω δίκαιον εἶχον;

Εὐχαριστῶ δ' ἐν πρώτοις τὸν ἅγιον τῆς νήσου Μητροπολίτην, ὅστις μὲ εὐλόγησεν. Εὐχαριστῶ τὴν πόλιν, ἣτις ἀργὰ μὲν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἔπαυσεν ἀδικουσά με. Εὐχαριστῶ τοὺς τὴν Μέσσην κατοικοῦντας, παρ' ὧν ἔλαβον τὰς πλείστας τῶν ψήφων, καὶ ἐξ ὧν κατάγομαι. Εὐχαριστῶ τοὺς Λευκιμνίους, οἵτινες μ' ἔταξαν ἐν τοῖς πρώτοις. Εὐχαριστῶ τοὺς ἐκ τοῦ Γύρου καὶ τοὺς ἐκ τοῦ Ὀρους, οἵτινες δὲν ἐδίστασαν νὰ παλαίωσιν ὑπὲρ ἐμοῦ κατὰ τε τῆς ἀγυρτίας τοῦ ἀχρείου καὶ τοῦ δόλου τῶν κρατούντων.

Ἐν συνόψει εὐχαριστῶ τοὺς πάσης τάξεως φίλους μου, οἵτινες οὐδενὸς ἐφείσθησαν κόπου, ὑπὲρ ἐμοῦ ἐνεργοῦντες.

Θεωρῶ δ' εὐτύχημα τὴν ἀποτυχίαν μου, ἀφ' οὗ ἀπέτυχε πᾶν ὅ,τι ἡ Κέρκυρα ἔχει ὀνομαστὸν, χρηστὸν, χρήσιμον· νομίζω ἐμαυτὸν εὐτυχῆ, διότι συγκατέπεσον μετὰ τῆς πατρίδος. Ὅπως δὲ καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐβεβαιώθη, ἡ ἐκλογή μου ἦτο βεβαία· ἀλλὰ προετίμησα τὸ πρέπον, ἀντὶ τοῦ συμφέροντος, καὶ ἄς χαίρεται ὁ ἀγύρτης, καὶ ἄς γελαῖ ὁ ἀντιλήπτωρ αὐτοῦ ἀντιβασιλεὺς, καὶ ἄς χοροπηδῶσι τὰ μετ' αὐτῶν καθάρματα.

«Κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλε.»

Δὲν εἶχον δὲ ζητήσῃ δι' ἐμὲ αὐτὸν τὰς ψήφους σας, ἀλλ' ὡς πολλάκις σᾶς εἶπον, χάριν ὑμῶν εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀνεμίχθην ἀγῶνα.

Ἐγὼ, χάρι τι θεῖα, εἶμαι εὐδαίμων, τρισευδαίμων ἐν τῷ οἴκῳ μου. Ἐπεθύμησα δὲ νὰ ἴδω τὴν αὐτὴν εὐδαιμονίαν κυριεύουσαν καὶ ἐν τῇ πατρίδι μου.

Ἄλλ' ὁ κακὸς τῆς Κερκύρας δαίμων ἀνέστησεν ἐν μέσῳ ὑμῶν Θεοσίτην ἀμε-

Αρ. 953

VI 40

2/10 1881 1/12

2

τροεπή, κακοποιόν, τοῦ λαοῦ τὰ δυστυχήματα ἐκμεταλλεούμενον, πλανῶντα, πλανώμενον· καὶ ἰδοὺ ἡ περιώνυμος Κέρκυρα ἐμβαίνει ἐν τῇ ἐθνικῇ Συνελεύσει γυμνή, τετραχρηλισμένη· καὶ ἰδοὺ ἡ Κέρκυρα ἡ περικλυτὴ κατέστη περιγέλαστος, ἐξουδένωμα.

Τῆς μεγάλης ταύτης συμφορᾶς πρὸς τοῖς ἄλλοις αἴτιος εἶναι καὶ ὁ πρῶτος ἐξ Ἑλλάδος ἀποσταλεῖς τῆς Ἑπτανήσου κυβερνήτης, ὅστις οὔτε τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, οὔτε ὑμᾶς, οὔτε τὸν νόμον ἐσεβάσθη, οὔτε εἰς τὰ τῆς πατρίδος αὐτοῦ συμφέροντα ἀπέβλεψεν.

Ἡ Κέρκυρα ἔπεσε, καὶ ἡ πτώσις αὐτῆς εἶναι μεγάλη.

Τίς θέλει δυνηθῆναι ἀναστήσει αὐτήν;

Μέγα ἐκάλυψε τῆς Κερκύρας τὸ πρόσωπον ὄνειδος.

Τίς θέλει κατορθώσῃ ν' ἀποπλύνῃ ῥύπον τοιοῦτον;

Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον ζήτημα, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν λύσιν πᾶς γνήσιος Κερκυραῖος ὀφείλει νὰ ἐργασθῇ παντὶ σθένει, παντὶ τρόπῳ, πάσῃ δυνάμει, χερσὶ τε, ποσὶ τε.

Χθῆς, προχθῆς σᾶς εἶπον, ὅτι ἐντρέπομαι νὰ ὀνομάζωμαι Κερκυραῖος, ἂν ὁ πλάνος ἐκεῖνος κατισχύσῃ. Κερκυραῖος ὁμῶς εἶμαι, καὶ ἂν θέλω, καὶ ἂν δὲν θέλω, καὶ μετὰ τοῦ προδότου τὸν θρίαμβον. Βέβαιος δὲ νομίζεται φίλος ὁ ἐν πράγμασιν ἀβεβαίσιος καὶ σφαλεροῖς ἐν ᾧ ἐτάχθη μένων.

Μένω λοιπὸν μεθ' ὑμῶν καὶ μετὰ τὴν πτῶσιν, καὶ μετὰ τὴν ἀτίμωσιν τῆς πατρίδος. Ἴδοὺ δὲ τί πρὸς τὸ παρὸν πρὸς ὑμᾶς λέγω.

Ἡ πόλις πρέπει νὰ πιστεύσῃ ὅτι πιστεύουσιν οἱ ἄρχοντες τῶν Κινέζων.

Κατὰ τοὺς ἄρχοντας τῶν Κινέζων, πάσης ἀποστασίας, ἢ οὔτως, ἢ ἄλλως, αἴτιοι εἶναι οἱ τῆς πόλεως ἡγούμενοι. Διότι ἢ ἡ κακὴ αὐτῶν κυβέρνησις, ἢ ἡ ἀδικία, ἢ ἡ ἀναξιότης, ἢ ἡ ἀκηδία αὐτῶν τὴν ἀποστασίαν ἐγέννησε.

Τουτέστι, κατὰ τὰς τῶν Κινέζων ιδέας, ἢ τῶν χωρικῶν Κερκυραίων ἀφηνιάσις προῆλθεν ἐκ τῶν τῆς πόλεως σφαλμάτων. Βεβαίως δὲ ἡ πόλις ἐπενήργησεν εἰς τὸ τῆς ἐξοχῆς κατόρθωμα καὶ φανερῶς καὶ κρυφίως· μάρτυρες αἱ πεντακόσιαι ψῆφοι, ἃς ἀδιακρίτως οἱ πολῖται ἔδωκαν εἰς τοὺς τῶν χωρικῶν ὑποψηφίους. Βεβαίως ἐν Κερκύρᾳ τεκταίνεται τι, ἀγγλικῆς μετέχον πλεκτάνης, οὗ ὑπηρέτης παρουσιάζεται ὁ τοὺς χωρικοὺς ἀποπλανήσας.

Ἡ δὲ ἐξοχὴ πρέπει νὰ λάβῃ κατὰ νοῦν τὸν τοῦ ὄψεως μῦθον.

Ἡ οὐρά τοῦ ὄφειος ἐπανεστή ποτὲ κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Ἐπανεστή δέ, διότι δὲν ὑπέφερε πλέον τὴν ἐν παντὶ ἡγεμονίαν τῆς κεφαλῆς.

Καὶ ἰδοὺ ἀνηγορεύθη ἡγεμὼν τοῦ ὄφειος ἡ οὐρά.

Δι' ἔλλειψιν ὁμοῦς ὀφθαλμῶν, ὁ ὄφις προσέκοπτε, προσέκρουε κατὰ πετρῶν, κατὰ ξύλων.

Καὶ ἰδοὺ καὶ ὁ ὄφις καὶ ἡ οὐρά αὐτοῦ πλήρεις τραυμάτων, πληγῶν.

Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Πρέπει πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ ἐνθυμηθῆ ἡ ἐξοχή, ὅτι καὶ κατ' αὐτὸ τῆς περιβοήτου κερκυραϊκῆς Ὀνοράνδας τὸ ἐπαναστατικὸν κράτος, ὁ ἀπλοῦς λαὸς εἶπετο, οἱ δὲ ἐκλεκτοὶ καὶ οἱ ἐπιεικεῖς ἡγοῦντο. « Κυβερνήσατε (εἶπε τότε πρὸς αὐτοὺς ὁ λαὸς), κυβερνήσατε ὑμεῖς, ἀλλὰ κλίνατε καὶ πρὸς ἡμᾶς τὸ οὖς σας, » ἀλλὰ δότε καὶ εἰς τοὺς λόγους μας ἀκρόασιν. »

Καὶ ἐκυβέρνησαν τότε οἱ ἐπιεικεῖς, καὶ ὁ λαὸς ἠκολούθει, καὶ τῆς Κερκύρας τὸ ὄνομα ἐνεποίει σέβας, εὐλάβειαν.

Εἶθε καὶ πάλιν τῆς Κερκύρας τὸ ὄνομα τὸ αὐτὸ σέβας καὶ τὴν αὐτὴν εὐλάβειαν νὰ ἐμποιήσῃ καὶ εἰς τοὺς ἐχθροὺς καὶ εἰς τοὺς φίλους· εἶθε ἡ Κέρκυρα νὰ καθήσῃ ἐπὶ θρόνου δόξης, καθὼς ὅτε ἄνδρες, γινώσκοντες ἅ ἀνεγίνωσκον, αὐτῆς ἡγοῦντο, καθὼς ὅτε πολῖται φιλοπολῖται τὰς τύχας αὐτῆς διεῖπον.

Ἄν μὲ νομίζητε κατὰ τι χρήσιμον πρὸς διόρθωσιν τῶν τῆς Κερκύρας πραγμάτων, πρὸς ἀνάστασιν τῆς πατρίδος, πάντοτε πάρειμι.

Καὶ ἂν καταφρονηθῶ παρ' ὑμῶν, θέλω μὲν λυπηθῆ, δὲν θέλω ὁμοῦς κατὰ τῆς Κερκύρας ἀγανακτήσῃ, διότι Κερκυραῖος ἐγεννήθη, καὶ Κερκυραῖος σκοπεύω ν' ἀποθάνω, εἴτε ἐν τιμῇ, εἴτε ἐν ἀτιμίᾳ ἡ Κέρκυρα εἶναι.

Ἐν τούτοις σᾶς εὐχαριστῶ· ἐν τούτοις ἐβῶσθε. Πιστεύσατε δὲ ὅτι, « Διχοστατούσης τῆς πατρίδος, καὶ ὁ παγκάκιστος, καὶ ὁ Θεοσίτης μετέχει τιμῆς. » Ὡς τοῦτο ἤδη ἐν Κερκύρᾳ συνέβη. Ἀπὸ δὲ τῆς τῶν Κερκυραίων ὁμοφροσύνης πᾶσα ἡμῖν ἤρτηται σωτηρία.

Βεβαίως δὲ σώζονται τὰ πράγματά μας, ἂν τὸ μέγα ἡμῶν πάθημα ὡς μάθημα χρησιμεύσῃ. Διότι ὅπωςδήποτε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τῆς πατρίδος ὀλισθήματι ὑποφαίνεται καί τι καλόν.

Ἐπεκράτησαν οἱ χωρικοί, οἱ χωρικοὶ ἐνίκησαν τὴν πόλιν. Ἴδου τὸ κακόν. Ἀλλ' ἐν τῇ εἰρηνικῇ ταύτῃ νίκῃ κατάδηλος γίνεται δύναμις τις, θέλησις τις.

11

Δύναμις, θέλησις τοιαύτη ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ ἀνεφάνη ἐλληνικῇ πόλει. Ἡ
 ἄμορφος καὶ ἀκατασκευάστος κερκυραϊκὴ αὕτη δύναμις, ἢ οὕτως, ἢ ἄλ-
 λως, εἶναι δύναμις. Πᾶσα δὲ πόλις δύναμις δὲν εἶναι καταφρονητέον χρῆμα.
 Εὐρὲ τὸν κυβερνήτην, καὶ ὁ ἄνεμος ὁ ἐναντίος εἰς δεξιὸν μεταβάλλεται.
 Ἐκτός δὲ τοῦ τροπαίου τῶν χωρικῶν, καὶ ἄλλο ἢ Κέρκυρα ἔδωκε δυνάμειος
 δεῖγμα.

Οἱ ἐπιεικεῖς, οἱ εὐγενεῖς, οἱ ἄρχοντες λεγόμενοι, δὲν ἐταπεινώσαν ἑαυτοὺς ἐνώ-
 πιον τῶν χωρικῶν, ἀλλ' εἶπον ὅ,τι ὁ Διογένης τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περὶ τοῦ Μάνους
 εἶπεν.

« Ὁ Μάνης δὲν ἔχει τοῦ Διογένους χρεῖαν· καὶ πρέπει ὁ Διογένης νὰ δείξη
 » ὅτι ἔχει χρεῖαν τοῦ Μάνους; »

Τοιοῦτόν τι εἰς πολλὰς ἄλλας ἐλληνικὰς πόλεις δὲν ἐφάνη.
 Δὲν κατέπεσε λοιπὸν ὅλως ἡ Κέρκυρα, ὅπως καταπίπτουσιν οἱ νεκροί, ἀλλὰ
 κατεκλίθη, ὅπως κατακλίνονται αἱ ἔτι σημεῖα ζωῆς δίδουσαι καταπεπονημέναι
 πόλεις. Τοῦτο δὲ εἶναι ἀρκούντως παρήγορον.

Καὶ πάλιν σᾶς εὐχαριστῶ· καὶ πάλιν ἐβόρωσθε

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ἰουλίου 1864.

Γ. ΖΩΧΙΟΣ.

Ἀντιπολιτείας.